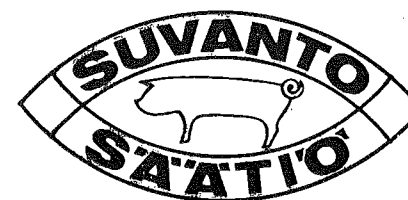

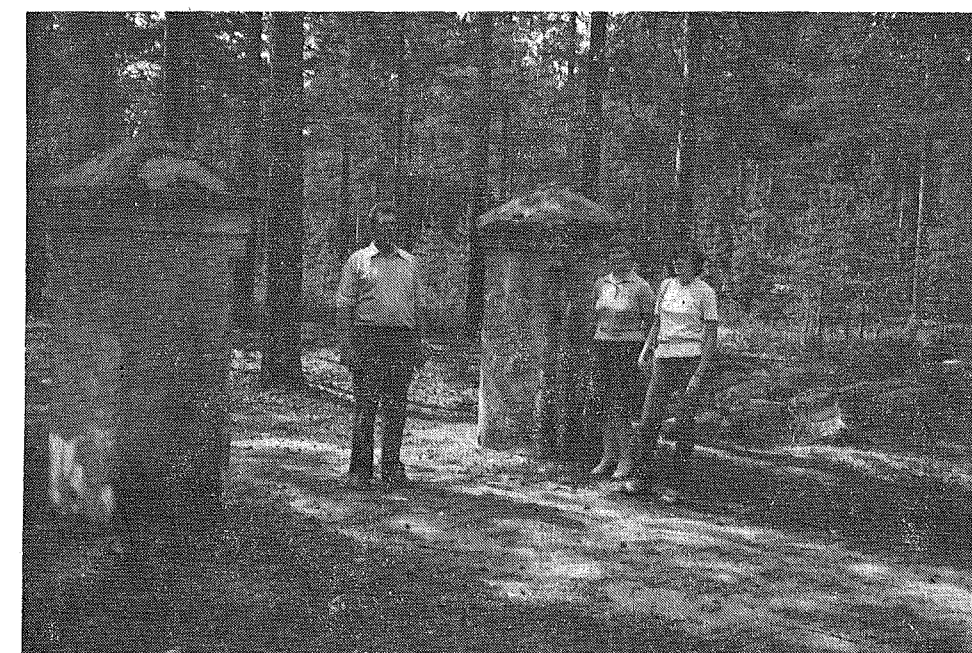
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1981
TOUKOKUU

Kirkkotien tutut pylväät.

Tapulin varjossa

Aino Koirasen o.s. Naskalin muistotilaisuudessa vainajan tyttärenpojan lausumat muistosanat mummolleen.

Saapuessani viime lauantaina mummolaan, kaikki näytti ulkoisesti olevan ennallaan. Kun sitten istahdin keittiön puolelle, vasta silloin tiedostin mummon, tuon värikkään persoonallisuuden poissaolon — ja lämpimät lapsuudenmuistot tulvahtivat mieleeni.

Muistan hyvin, kun pienenä (vähän vanhempana kuin Tero nyt) olin usein yksin Lempäälässä talvilomalla. Tällöin nukuin mummon vieressä ja joskus yöllä herätessäni, kenties vähän pelokkaana oudossa paikassa, kaukana vanhemmistani, tuntui niin turvalliselta kääntää kylkeä hänen selkäänsä takana. Ja tarvittaessa hän auliisti lähti saattamaan ”pientä miestä potalle”.

Hieman vanhempana muistan aamupäiväiset hetket keittiössä: minä pirtin pöydän ääressä, mummo niin tutulla paikallaan hellan luona. Usein sain silloin kuulla mielenkiintoisia ja jännittäviä asioita, tarinoita sekä jutustelua hänen lapsuudestaan ja nuoruudestaan. Kuinka hyvin hän muisti niin kaukaisia asioita ja vältti minulle tuota elävää ja opettavaista perinnettä.

Niin — mummo oli vanhan ajan ihminen. Hän piti tiukasti kiinni arvokkaista periaatteistaan tässä nykyajan niin ”vapaassa” yhteiskunnassa. Suorasti ja rehellisesti hän otti asioihin ja tapahtumiin kantaa, sekä ilmaisi selkeästi oman mielipiteensä. Samanaikaisesti hän kuitenkin seurasi valppaasti ympäristönsä tapahtumia ja koetti aina omaksua uutta ja oppimisen arvoista.

Ollessamme viime jouluna käve-

lyllä, mummoni sanoi minulle: ”Jalat ja mieli jaksaisivat viedä vaikka kuinka nopeasti ja vaikka kuinka pitkälle, mutta sydän ei enää oikein jaksaa”.

Toissa tiistaina hänen lämmin sydämensä väsyi ja mummo päätti maallisen vaelluksensa, vaelluksen jonka hän kauniisti kilvoitteli meitä lähimmäisiä ja ystäviä palvellen ja tukien, niin hyvinä kuin vaikeinakin aikoina Taivaan Isän apuun turvaten. Niin meidänkin tulee juuri nyt kaikesta kiitollisina luottaa Hänen sanaansa, sillä Jeesus sanoo:

”Älköön teidän sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun.

Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. Jos ei niin olisi, sanoisinko minä teille, että minä menen valmistamaan teile sijaa?

Ja vaikka minä menen vamiistamaan teille sijaa, tulen minä takaisin ja otan teidät tyköni, että tekin olette siellä missä minä olen.

Ja mihin minä menen — tien sinne te tiedätte.”

Joh. 14:1—4

Sinivuokko

Sinivuokko, olet kevään kukkanen, niin pieni, sievä, herttainen. Joka kevät silmäsi aukaiset, ulos nupusta itsesi laukaiset.

Jos kevät Suomen kylmäkin, sinä nuppus avaat sittenkin. Aurinko kun lämmittää, se uuden version kehittää. Kevät ja vuokot ne kuuluvat yhteen... — Sinivuokoista sidonmä muistojen lyhteen.

Aliina Liimatainen

ÄIDIN LAULU

Äiti soutaen lapselleen lauloi: Emon turvaanko Tuuditin, vai tuudinko toiselle turvan? Turvaako vierahan maan?

Ei riittänyt rinnoissa maito Suomi-äidille soudetun. Äidin rakkaus yksin ei ruoki, lapsi tarvitsee myös ravinnon.

Piti lähteä länttä kohden, ulos uuteen maailmaan. Vieras kieli ja vieras mieli eivät lämmittä kumpikaan.

Se juuria julmasti viilsi ne irti kun katkaistiin maasta johon ne kasvoi kiinni missä juuria ravittiin.

Ei kaikki he kasvuhun päässeet ei juurensa juurtuneet, heidät, kuivuneet, kuljetti tuuli, seuras valvojain askeleet.

Heitä unhoita ei sydän hellä tiellä millä he kulkenevat, äidit rukous sydämellä aina lastaansa siunaavat!

Anna Lamppu

Sotaveteraaneille

Omistettu Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerholle.

Veteraanien laulu kaikuu. Sävel selkeä siinä soi. Tahti yhteinen mieliin painuu... — Sitä unhottaa ei voi.

Te lähditte yhdessä kerran Suomen rajoille pystypäin. Rivit harvenneet jonkinverran, yhä kulkevat vierekkäin.

Teille määräsi sodan päivät käsi ankara Kohtalon. Tulikasteesta jäljet jäivät: ristit valkeat kalmistoon.

Te kuljette tuttuun tahtiin. On taistelut jääneet taa. — Ei sortunut sodan mahtiin! vapaa, yhteinen isänmaa!

Elsa Tuokko

Kiviniemen kevättä

Näin huhtikuussa tulee mieleen kevääntulo ”ennen-vanhaan”, sillä meidän iäkkäämpien ajatuksissa usein käy nuo entiset ajat, kevät ja paikat.

Kevään tulosta ensimmäisiä merkkejä oli kun joutsenet saapuivat suurina parvina muuttomatkallaan koskenniskalle levähtämään ja viipyen muutaman päivän ja edelleen jatkaen matkaansa pohjoiseen kesää viettämään.

Kun ”loklotus” alkoi kuulua, niin tuli kova kiire, pitihän nuo kaarikaulat nähdä niin läheltä kuin suinkin voi.

Niimpä sitten lakanat ”korvissa” ryömittiin matalana ja oltiin hiljaa kuin hiiret, sillä suuresta koostaan huolimatta ne olivat kovin arkoja lintuja. Pienikin varomaton

Pitkäperjantai

Ei jaksa vihata, ei rakastaa. On roudankylmä, musta, sielunmaa. Ei aurinkoa, elämää, vain pimeyttä, mieltä katkeraa.

On pitkäperjantai, on osa ihmisen! — Kärsijän kaapu päällä jokaisen.

Elsa Tuokko

Äitienpäivänä

Päivä äitien on tänään, sitä juhlii kodit. Kukkia on kaikkialla oman äidin ikkunalla. Lapset muistaa äitejään, ruusut kauneimmat he kantaa. Lahjat omallensa antaa palkaks työn ja vaivan. Hältä elon aamun saivat. Kiitoksella muistavat.

Aliina Liimatainen

ääni tai liike olisi ne karkoittanut kauemmaksi.

Hiljaa olemalla saimme palkinnoksi nähdä suuremmoisen, kauniin keväänäytöksen. Uljaasti nuo valkoiset kaunottaret kaukomaan oikoen tepastelivat jään reunamilla, sukeltaen sulaan veteen ja taas kohta vedestä noustuaan lehauttivat suuret siipensä levälleen aurin gon valkaistessa ne vieläkin valkoisemmiksi. Tuo näky on unohtumaton ja se on kevättä — ennenvanhaan.

Tämän joutsennäytelmän tavoin toistuivat keväiset muutkin tapaukset vuosivuodelta ennen elettyinä, mutta aina uusina ja uudelleen koettavina kuten äitienpäivien vietto.

Tätä juhlaa saapuivat viettämään kaikki kylän äidit minkäänlaisia eroja tuntematta. Runsaslukaisesti osallistuivat myös muut perheenjäsenet juhliin. Pois jäämisen syynä oli vain ylitsepääsemättömät esteet. Nuorisoseuran talo oli tietenkin juhlapaikkana.

Tehtäviä oli jo paljon ennen ti-

laisuutta jaettu eri henkilöille lahjojen ja osaamisen mukaisesti.

Äitienpäivien ohjelma käsitti puheita, lausuntaa, yksin- ja kuorolaulua, kuvaelmia, laululeikkejä sekä pullakahvit kuului aina ohjelmaan hyvin tärkeänä osana.

Me jotka emme olleet esiintymislahjoilla varustettuja saimme pöimä maastosta sini- ja valkovuokkoja sekä ukonhattuja jos sattui olemaan varhainen kevät. Jokaisen äidin rintaan kiinnitettiin ovella pieni kimppu näitä kevään ensikukkuja juhlaallisesti ja jännittyneinä.

Juhlasali oli jo koristettu kreppipaperinauhoin tai paperikukkaköynnöksin, joita oli talkoilla valmistettu jo hyvissä ajoin.

Kuvassa, joka on otettu Sipposella pidetyistä talkoista vuonna 1936, tehdään kahdeksan tytön voimalla edellämäinnittuja kukkaköynnös-kukkia.

Kotiseutua muistoista kiittäen — lämpöisin sydämin tapahtumat yhteen liittäen — ne loivat nuoruuden... Jos käymme milloin muistelemaan niin silloin, silloin sanotaan: Se oli — ennenvanhaan!!!

Helvi Räikkönen

Valokuvassa istumassa vasemmalta: Esteri Pitkänen, Hilkka Koho — Humalisoja, Alina Karpanmäki — Liimatainen, Helmi Sipponen, Aili Koiranen — Majanen, allekirjoittanut. Takana Veera Käppi — Honkonen ja Aino Sipponen.

Pientä pakinaa sukututkimusten tiimoilta

Kiinnostukseni sukututkimukseen alkoi Sakkolan pitäjähistoriassa sivulla 30 olevasta lyhyestä maininnasta: "Hämeessä asusteli 1570-luvulla Suikkasten rälssisuku." Valitettavasti kirjan kirjoittaja ei maininnut mistä tieto oli peräisin, joten en voinut noin vain tarkistaa sen todenperäisyyttä. Onneksi ajan kohta oli tarkoin rajattu, mutta miten saada tietoja yli 400 vuotta sitten eläneistä ihmisistä?

J W Ruuthin kirjoittamasta kirjasta RÄLSSIMIESTEN SINE-TEISTÄ sain tarvitsemi tiedot, joiden avulla kokoelmasta vihdoin löysin alkuperäisen maininnan nimistä jota isäni suku yhtäjaksoisesti on käyttänyt ainakin 300 vuotta. (ES 786 4156)

Tätieni toimesta oli suvusta tehty tutkimus, josta käy selville, että varhaisin varma esi-isämme oli kuollut Sakkolan Röykkylässä 1742. Leski avioitui tikansaarelaisen Anders Tikan kanssa. Lapset, Maria, Jöran ja Valborg seurasivat äitiään. Isäpuolensa kuoltua Yrjöstä tulee isäntä isäpuolensa taloon. Alkuperäisiä asiakirjoja yllä kerrotuista en ole nähnyt. Tiedot ovat n.k. Historiankirjoista ja Sakkolan ensimmäisistä rippikirjoista. Historiankirjat, jotka mikrofilmatuina löytyvät jokaisesta Maakunta-arkistosta alkavat vasta vuodesta 1850. Niissä on siis noin 100 vuoden pituinen jakso kirkonkirjoista noin vuodesta 1730 kerättyjä tietoja. Tiedot vuosista 1850—1940 löytyvät Siirtoseurakuntien keskusarkistosta Mikkelistä.

Sakkolalaiset, kuten muutkin siirtokarjalaiset voivat turvallisesti mielin kaivella juuriaan kaikilla niillä paikkakunnilla joissa on omat Maakunta-arkistonsa kuten Tampereella, Hämeenlinnassa, Jyväskylässä tai täällä Turussa. Sakkolaa koskevia 1600-luvun asiakirjoja olen

löytänyt Käkisalmen eteläisen läänin mikrofilmatuista asiakirjakoelmista joihin kuuluu myöskin Inkerinmaa.

Täällä Länsi-Suomessa talolliset saattavat seurata esi-isänsä vaiheita Kustaa Vaasan aikaisista verokirjoista 1540 lähtien. Me saamme olla tyytyväiset jos pääsemme 1600-luvulle. Elämä rajan läheisyydessä oli ainaista varuillaanoloa. Vaellusta milloin itään, milloin länteen. Ilman pientä kertausta Kannaksen kansan vaiheista ei voi tietää, miltä suunnalta kulloinkin on tietoja löydettävissä.

Aivan ensimmäiseksi olisi kerrattava pitkä pätkä uskonnonhistoriaan kuuluvia asioita. Noin 1000-luvulla alkoivat sekä Rooman, että Konstantinopolin Paavit kiinnostua tästä karusta Pohjolasta.

SUOMEN VARHAISKESKIAIKA: Kirjoittanut Jalmari Jaakkola, kerroo näin sivu 21 "Kiihkeästi toteutetaan perimätietojen mukaan käännystyö Venäjän toisessakin hallitsevassa keskustassa Novgorodissa. Myöhempi sananlasku tietää näet mainita, että Vladimirin sikäläinen sotapäällikkö kastoi miekalla ja hänen enonsa tulella. Kuvaavaa käännystyön valtiolliselle ja väkivaltaiselle luonteelle on myös, että varsinaiset rauhalliset lähetysaarnaat — länsimaiseen malliin — ovat Venäjällä miltei tuntemattomia. Kansan kääntäminen sai näin joko "rakkaudesta" tai "pelosta" tapahtuneen joukkokasteen leiman."

Ei auttanut, vaikka alueemme väki tuon tuosta nousi takajaloilleen ja pyysi apua ruotsalaisilta karkoittaakseen yltäänsä uskon ikeen. Pähkinäsaaren rauhassa elokuun 12. p:nä v. 1323 alue lähes 300 vuodeksi liitettiin Venäjän valtakuntaan. Mahdollisesti alueella asunut väki lienee silloin sankoin joukoin paennut pakanalliseen vapautteen joutuakseen kohta Rooman kirkon huomion ja huolenpidon kohteeksi. Näin lopullisesti katosi omaleimainen kalevalainen kulttuurimme Väinämöiseen.

Vuonna 1589 alueella isännöivät ruotsalaiset. Stolbovan rauhassa 1617 se noin 100 vuodeksi liitettiin Venäjän valtakuntaan. Saimme kuitenkin luvan pitää luterilaisen uskomme. Joten loppujen lopuksi hävisivät molemmat paavit.

Kun sakkolalainen etsii juuriaan, hänellä ei länsisuomalaisten tavoin ole apunaan hopeaveroluetteloita, eikä maa tai henkikirjoja. Verokirjoja 1600-luvulta on olemassa, mutta nekin näyttävät loppuvan, kun tilat läänitetään aatelisille tai muille arvohenkilöille. Luetteloissa näkyvät kyllä läänitettyjen kylien nimet, mutta talollisten nimiä ei toistaiseksi jälleen vuoden 1651 verokirjojen ole ollut nähtävissä. Tuossa on uusi erä mikrofilmejä, kiinnostavaa nähdä, mitä niistä ilmenee.

Toivotan onnea ja ennenkaikkea sitkeyttä kaikille sukujaan tutkiville.

Kyllikki Ilvessalo o.s. Suikkanen

Kiviniemen herraskartano

Seilailin vanhoja kirjeitä ja satui silmä pysähtymään Paavo Aleksandroffin tervehdyksiin. Siitä aukeni muistojen kuvasarja ja tie-

dän, etten saa rauhaa ennenkuin saan taas jotain paperille. Kertomista on paljon.

On ihmeellistä miten elämän jo-

Kartanon kuistilla Paavo, Juho, Klaudia ja sairaanhoitajatar Aili Häyrinen sylissänsä Pupu -koirani. Kuvan otti muistaakseni v. 1931 Anders Berg.

kainen hetki tuntuu nyt vanhana niin arvokkaalta ja muistona rakkaalta, vaikka silloin aikoinaan moni asia oli niin kovin jokapäiväinen ja tavallinen. Nyt vanhana elää elämänsä uudelleen muisteloissa voimakkaammin kuin silloin aikoinaan todellisuudessa.

Muistini tempaa minut näiltä aivan erilaisilta maisemilta Kiviniemeen Raudun ja Viipurin tienhaaraan. Siinä näen itseni kävelevän yhtynyttä tietä pohjoiseen koskelle päin. Edessäni oli Aleksandroffin tumman puolukkapuupuronan värinen kaksikerroksinen kartano. Talo oli pellon korkeimmalla kunnaalla viljelyksien ympäröimänä. Talon eteen käytävien ja tien reunoilla istutetut koivu olivat kasvaneet korkeiksi varjostaen talon kohdalla maantien pölyttömäksi ja kosteaksi. Maantien toisella puolella vastapäätä kartanoa oli satumaa, kuten Aleksandroffit kutsuivat puutarhaansa. Nimi johtui venäläisestä sanasta "Cad", puutarha. Satumaa oli salaperäinen, villiintynyt vanha puutarha, jolla oli yhä viehätystä, vaikka sen loistoaika oli jo ohi,

mutta isoine sireeneineen, spireoineen, herne- ja omenapuineen oli kuin viidakko, jonka pohjakaasveina kukoistivat liljat, irikset, pionit, sinilatvat, akileat, kielot, orvokit, keisarin kruunut, tavallisten villikukkien yrittäessä voitolle. Oli siinä väriä ja tuoksua. Tavattoman erikoisen hienon leiman antoi mielestäni iso kiiltävä pallo puolentoista metriä korkean patsaan päässä. Puutarhan kauneus kuvastui siitä oudossa perspektiivissä. Viehättävää katseltavaa.

Melkein kartanon koko pituudella oli kuisti, josta oli osa lasikuisti ja ja loppu avokuistia, jossa kesäisin olivat värikkäät purjekankaiset verhot. Kuistin vieressä oli kukkapenkki, jossa oli eriaikoina kukkiva perentoja. Komeimmat olivat siniset ukonhatut heinäkuun aikana. Kultapallot syksyllä ja tulppaanit varhain keväällä, sekä isot punaiset palmut ym. tekivät kodikkaan, lämpimän tunnelman edustaen isäntävään suurta ystävällisyyttä. Kartanon puolella oleva pihapuisto oli nurmikäntänä ja käytävät olivat hiekoitettuja ja kuvioille haravoi-

tuina. Ihmettelin, että miten jaksavat huoltaa noita käytäviä. "Kun haravoin pois roskat ja rikkaruohot niin pysyvät kunnossa ja yhtänopeaa on tehdä siks'sakkia haravalla kuin suoraakin jälkeä", oli Juhon selitys. Paavo oli puutarhurina "terveydekseen", niinkuin hän sanoi. Pihapuiston perällä pellolle päin olivat mansikkamaa, marjapensaat, rabanperit, taimilavat ja kasvitärha. Oli siinä töitä tarhurille ja apulaisille!

Kartanosta olisi paljon kerrottavaa. Sali oli suuri ja isot huonekasvit ikkunoiden edessä ja kukkien edessä olivat tuolit vieressä. Keskilattia oli tyhjä. Seurusteluhuone oli nurkkahuone salin perällä mukavina lepotuoleineen ja sohvineen, pöytineen ja kukkineen. Aikoinaan salissa oli flyygeli, mutta viime aikoina se oli myyty ja soitosta huolehdittiin gramofonin avulla, jos musiikkia tarvittiin. Alakerrassa olivat iso keittiö, ruokailuhuone, laaja eteinen, mistä rappuset yläkertaan, Juhon ja Paavon huoneet, entinen kauppa ja varastot. Iso keittiön puoleinen eteinen ja apulaisten huoneet. Yläkerrassa oli monta huonetta, mutta vakituksessa käytössä olivat vain kaksi, joissa Ksenja-täti asui.

Piharakennuksia oli paljon. Kaksi suljettua, erillistä sisäpihaa. Varastoaittoja etupihalla päärakennuksen läheisyydessä. Sementtisaunan ja toisen kaksikerroksisen talon, jossa aikoinaan oli leipomo, takana oli toinen pihamaa, jonka sivuilla olivat navetta, talli, sikala, kanala ja kanien häkkejä.

Kun talvisodan jälkeen näin paikan, niin näky oli outo. Kaikki oli maantasalla koko valtava kompleksiksi. Oli siinä roihua palaessa! Vain sementtisaunan seinät olivat jäljellä ja siitä veljekset rakensivat asuinpaikan kesäsodan aikana. Mutta palaampa aikaan entiseen.

Kun tulin kartanon kohdalle, niin useimmiten Juho seisoi tiellä. "Mi-

his määät, onks kiire?! Käy mammaa tervehtimässä!” Oli tavallinen tervehdys. Ja niin tuli käytyä joko menneen tai tullen mammaa tervehtimässä. Asuessani kouluaikana Juhon isän veljen perheessä totuin kutsumaan rva Aleksandroffia Ksenja-tädiksi, niinkuin Juhon serkut Olga ja Anna tekivät.

Ksenja-täti oli mielestäni tyypillinen kartanonrouva, joka vietti aikansa vain olemalla johtavana sie-luna perheessä. Hän oli aina kuin juhlaa varten pukeutunut. Tuuheat vaaleanharmaat hiukset aina hienosti kammattu kauniille nutturalla pääläella. Jalopiirteiset kasvat olivat ystävällisyyden perikuva. Pidin hänestä äärettömästi. Hän oli suuri lohdutus äidinkaipuulleni.

Mukavia olivat kuunnella vanhojen aikojen kuvaukset: ”Ajatteles kun alle 10-vuotiaana ensi kerran kävin Kiviniemessä, ME JUOTTE-LIMME HEVOSIA TUOSSA MAAN-TEIDEN YHTYMAKOHDASSA, TUON KULMASSA OLEVAN SIL-LOISEN MAJATALON ALAPUOLELLA. AJOIMME RATTAINEMME VETEEN, SILLÄ POHJA OLI KOVAA HIEKKAA. (Toimittaja huomauttaa, että kertomuksesta ilmenee missä oli Vuoksen rantaviiva ennen Kiviniemenkosken las-kua.) Majatalossa olimme joskus yötä ja joskus jatkoimme matkaa hiukan levähtyä, riippui vuorokauden ajasta, sillä Lempaalaista Käkisalmeen on pitkä matka hevoskyydillä. Noiden vierasmatkojen aikana tapasin myös mieheni ja koh-talo toi minut Kiviniemeen asu-maan ja hyvä on ollut.” Olipa mi-nulla vaikea saada sen aikaista maisemaa eteeni, että Vuoksen rannat olivat muutamassa kymme-nessä vuodessa muuttuneet niin paljon. Missä ennen oli vesi laineh-tinut, siinä kasvoi nyt komeita mäntyjä ja muita isoja puita. Maa oli mehevää järven pohjaa ja sik-si kai puut kasvoivat nopeasti. Nyt taas kun luin Terttu Nahkolan ku-

vauksen, että koski oli vain pieni puro, koetan saada kuvan nykyi-sestä vielä kauemmas kuivuneista rannoista ja ihmettelen minne ne vedet oikein menivät. Ehkä Kivi-niemen reitille on rakennettu pato-ja ja vesi johdetaan sitä tietä voi-malaitoksille. Kaikki muuttuu ai-kaa myöten.

Ksenja-tädillä oli kodikkaat huo-neet yläkerrassa, missä hän viime aikoina oli melkein aina. Rappusis-sa kulkeminen oli jo vanhana vai-keaa, siksi hänelle ateriat tuotiin yläkertaan ja varsinkin kahvituo-kiot olivat seurusteluhetkiä koko perheelle. Pojat jumaloivat kaunis-ta, ruhtinaallista äitiään ja siksi he pitivät huolta siitä, että vieraita kävi usein tervehtimässä häntä, et-tei vaan mammalla olisi ikävä. Tä-dillä oli ollut muitakin lapsia, mut-ta syystä tai toisesta olivat kuol-leet nuorina. Jäivät vain Juho ja Paavo. Vapaussotaan saakka Paavo oli ollut töissä Pietarissa. Kerto-man mukaan hänellä oli arvokas virka Venäjän rahapajassa. Paavo oli talon ”nuori herra”, joka oli aina puettu kuin herrasmies. Hä-nen käytöksensä olikin kohteliasta, ystävällistä ja ymmärtäväistä, pu-heensa aina hillittyä. Juho oli le-veä luonne, joka joskus oli ääne-käs ja komenteleva, mutta siten talous pysyi kunossa, sillä hän oli isäntänä isän kuoleman jälkeen. Ja isännän pitääkin olla arvoval-tainen. Mukavia ”vanhoja poikia” he olivat.

Muistuu tässä mieleen pieni ta-paus, joka on elävästi jäänyt muis-tiin. Silloin Ksenja-täti oli vielä emännän tehtävissä. Meitä oli pöy-dän pituudelta vieraita; Koppasen Emil ja Otto ovat mielessäni. Ksenja-täti jakeli kuppeja pöydän päässä kysellen jokaiselta mitä juomaa kukin tahtoi. ”Klaudia, kumpaa tahdot, kahvia vai sajuu?” kysyi täti. ”Teetä kiitos”, oli vas-taukseni. Sekös herätti hilpeyttä. En oikein vielääkään käsiti miksi.

Luulivat varmaan minun viisaste-levan. Nauru oli kova ja hyvää se tekikin jokaiselle, mutta minä pu-nastuin ja tunsin itseni hölmöksi, mutta jäi iloinen muistikuva, joka on yhäti elävä.

Toinen iloinen muisto on, kun sa-tuin olemaan Koppasen Oton kans-sa Ksenja-tätiä tervehtimässä hä-nen yläkerrassaan. Paavo tuli vei-keänä ja nipisti Ottoa korvasta, niinettä hän hypähti korkealle tuo-lista säikähtäen ja kirkaisten. ”Ot-to! Sinulle on syntynyt poika!” il-moitti Paavo. Isä Otto punastui kuin nuori poika ja alkoi varustel-la kotiinlähtöä. Esko-poika silloin tuli sisarusparveen.

Pietarilaisten kesävieraiden ajois-ta on jo ”Ylämäen tyttö” kertonut, joten sivuutan ja kuvailen Juhon 50-vuotisjuhlaa v. 1932. Se juhla oli suurin yksityisjuhla kylässä. Kylä oli tervetullut, sillä oli ns. ”Opan house.” Ja kyllä olikin vieraita. Ja oli syömistä, juomista. Iltapäivällä alkoi torvisoittokunta puhallella konsertti- ja tanssimusiikin mer-keissä. Sattuihan olemaan kaunis, lämmin, tyyni kesäilta ja soitto kantautui kauas. Täytyy vain huo-kaista ja sanoa: ”Voi niitä aikoja.”

On sitten surullinenkin muisto. Olin postinkantovuorossa. Kun tu-lin Aleksandroffin kartanon koh-dalle, niin näin tädin yläkertansa ikkunassa. Hän aukaisi ikkunan, vilkutti ja pyysi käymään luonaan ”nyt heti”. Pidin postinkantoa niin tärkeänä, että vastasin tulevani huomenna ennen postille menoa. Mutta sitä huomista ei enää kos-kaan tullut, että olisin tavannut Ksenja-tätiä. Hän oli saanut yöllä halvauksen. Juho tuli kertomaan uutisen ja pyysi katsomaan, vai-kei ”hän enää tajua mitään”. Hän nukkui raskaasti hengittäen, kal-peana ja jo poissaolevana. Voi sitä tuskaa, mikä täytti sydämeni, kun edellisenä päivänä en mennyt ter-vehtimään, vaikka täti niin har-taasti pyysi minua ylös.

Matka Lupraan

Kävimme Luprassa. Meitä oli matkassa Siiri, Senja ja tämän kir-joittaja Ulpu.

Lähtiessämme matkalle emme uskoneetkaan pääsevämme käy-mään siellä. Mutta meitä onnisti, sillä saimme oppaaksemme erään inkeriläisen rouvan ja hän puhui sekä suomea että venäjää.

Matkustimme ensin Leningradiin. Asetuimme hotelliin ja syönnin jäl-keen tapasimme oppaamme. Hie-man meitä jännitti ja arvaa sen ettei yöllä unta saanut, niin oli halu nähdä tuo paljon puhuttu Karjala.

Seuraavana aamuna olimme val-miit lähtemään, eväät kassissa kohti synnyinseutua. Ajoimme en-sin taksilla asemalle, josta junalla oli tarkoitus jatkaa matkaa. Junas-sa emme uskaltaneet paljoakaan puhua, ilmitulemisen pelosta. Saa-

Edessä olivatkin sitten hautajai-set Käkisalmissa, jonne hän toivoi leposijansa Aleksandroffien suku-hautaan. Yksi kohtalo oli päätty-nyt muistaakseni v. 1937.

Outoa oli varmasti olo kartanos-sa rakastetun äidin jälkeen. Yläker-ta oli tyhjä. Varmaan Ksenja-täti oli pyytännyt uskollista kotiapulaista Helmiä pitämään huolta pojis-ta, sillä Helmi hoiti poikia hautaan asti. Evakkotaival oli varmasti vai-kea elämys kylän suurimman maa-tilan omistajina mukautua 1 heh-taarin 10 aarin maapalaan. Muis-toissa välkkyy vieraanvaraisen ko-din vilkas elämä. Varmasti ei men-nyt päivääkään, etteikö olisi talos-sa ollut ruokavieraita, usein yövie-raskin ja kahvipannu oli aina kuu-mana. Toiveena olikin takaisin pääsy synnyinseuduille, mutta toi-sin oli määrätty.

Klaudia Pelkinen

vuimme ensin Kiviniemeen ja jäimme pois seisakkeelta nimeltä ”Losova”.

Löysimme ensin mieheni siskon entisen asuinpaikan. Kävimme kat-somassa oliko paikka asuttu. Talo oli tyhjä. Näppäilimme kuitenkin valokuvia.

Käytyämme pienillä asioilla, jat-koimme matkaa. Nyt oli tarkoitus löytää mieheni entinen kotipaikka.

— Löytyihän se, ja samat oli tillet navetassa, mutta lähelle emme päässeet, sillä panssariaita esti sen. Navetasta oli tehty leipomo armeijan sotilaille. Jatkoimme matkaa määränpäänämme Lupra (nykyisin Korkki.) Nälkä pääsi kuitenkin välillä yllättämään. Mi-käs siinä muukaan auttoi, eväät vain esille ja syömään. Jatkoimme matkaa ja usko onnistumiseen al-koi jo välillä loppua, kun tiet oli-vat niin paljon muuttuneet. Tulipa vastaan viimein ”se tie” ja tutut maisemat. Oli m.m. ”Perskolomä-ki”, josta mieheni oli kansakou-luun mennessään suksilla lasketel-lut. Oli myös pieni Palokangas ja iso Palokangas. Pian näkisimme kenen talot olisivat vielä pystyssä.

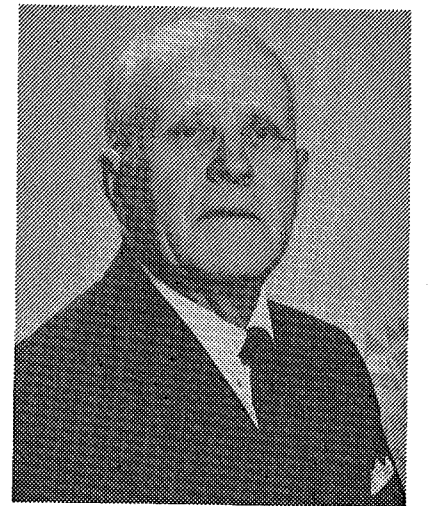
Ensimmäinen oli Ruumanin Ar-maan talo ja seurava Myllärin Kau-kon. Hännikäisen Albertin kodin paikalla oli pieni mökki, jossa asui vanha mies koiran kanssa. Kuis-man Teklan navetta oli vielä pys-tyssä, mutta taloa ei ollut. Pellot oli laitettu kaikki yhteen ja illan pimetessä ei uskalletu enää lähteä edemmäs, joten se paikka missä mieheni oli syntynyt jäi näkemättä.

Kyllä me etsimme entisiä tuttuja paikkoja ja tiet olivat muuttuneet neljässäkymmenessä vuodessa niin paljon, että tunnistaminen lapsuu-den leikkipaikoilla oli hyvin vai-keaa. Muistoksi toimme hyppyselli-

sen kotikylän multaa... ja vielä kerran tekisi mieli lähteä uudel-leen tälle matkalle, sillä tämä mat-ka oli kiinnostava ja muistoja he-rättävä.

KUOLLEITA

Vilhelm Kekki syntyi 15.1. 1898 Sakkolassa, kuoli 2. 4. 1981 Lempää-lässä. Entinen kotikylänsä Sakkolan Haparainen.

Ville Hännikäinen syntyi 29. 9. 1903 Sakkolassa, kuoli 18. 3. 1981 Tampereella. Hän oli Sakkolan Lup-rasta.

Ent. talonomist. Ville Hänni-käinen sai iäisyyskutsun 18.3. 81 Tampereella. Hän oli syntynyt maanvilj.-poikana 29. 9. -03 Sakko-lan pitäjän Lupran kylässä.

Varsinaiset nuoruusvuodet hän eli Sakkolassa viljellen veljensä Matin ja Albertin kanssa kotiti-laansa. Sittemmin hän kävi Saira-lan Evank. kansanopiston vuosina 1926—27. Tämän jälkeen hän aloitti yksityisen autoilijan ammatin Sak-kolassa.

Myöhemmin hän siirtyi Viipuriin Tienhaaran Auto Oy:n linja-auton-kuljettajaksi. Mutta monien karja-laisten tapaan joutui hän jättä-mään Viipurin ja siirtyi Imatralla, josta hän hankki omakotitalon. Imatralla ollessaan hän jonkun

ajan toimi elintarvike-vähittäis-kauppiaina, tästä siirtyi eläkkeelle ja muutti perheineen v. 1955 Tampereelle. Täällä eläkeläisenä ollessaan hän otti osaa Vapaussodan Huoltosäätiön toimintaan, koska hän nuorukaisena ollessaan osallistui Suomen vapaussotaan karjalan puolustamiseen Valkjärven — Raudun rintamalla, sekä osallistui myöskin talvisotaan ja jatkosotaan 1941—44.

Ville Hännikäinen edusti sitä karjalaista ryhmää, jonka elämän ohjeena oli isänmaallisuus, rehellisyys ja oikeuden mukaisuus sekä Jumalan pelko kaikkina elämänsä päivinä.

Vainajan siunasi tuomiorov. Pertti Ranta ja muistotilaisuudessa puhuivat eversti Laine, piirisiht. Eero Kuisma ja tuomiorov. Ranta.

Kiitämme taivaallista Isää Ville Hännikäisestä!

Puoliso, lapset ja lastenlapset sekä sukulaiset ja ystävät.

L. K.

Edit Emilla Kuuppo o.s. Naskali syntynyt 20. 2. 1908 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 26. 11. 1980 Huittisissa.

Edit Kuuppo oli kodin ihminen, joka ahkeruudella teki työtä kodin ja perheen hyväksi. Hän oli erikoisesti käsityön taitaja ja kukkasten ystävä joita hän lämmöllä hoiteli. Kaipaamaan jäivät tytär ja kaksi poikaa perheineen.

Vuosia täyttäneitä

90 VUOTTA täytti 8. 3. 1981 Filemon (Ville) Kekki. Hän on syntynyt Sakkolassa ja entinen kotikylä oli Kiviniemi. Lempäälän Hauvalaan hän rakensi oman talon, jossa asui yli kaksikymmentä vuotta. Nykyisin viettää eläkepäiviään Lempäälän vanhainkodissa.

85 VUOTTA täytti 5. 1. 1981 Ida Ahonen o.s. Virolainen Hartolassa. Hän on syntynyt Sakkolan Luppurassa, edesmenneen sahanhoitaja Matti Ahosen puoliso.

Asuinpaikkana on ollut Hartola vuodesta 1948 saakka. Pitkän elämänsä aikana hän on ehtinyt asua monella paikkakunnalla, joista rakkaimmat muistot ovat parhailta vuosilta Kiviniemestä, Suvannon seutuvilta. Nyt hän viettää vanhuudenpäiviään talvella tyttären perheen luona kirkolla ja kesäisin omakotitalossa Tainionvirran rannalla.

80 VUOTTA täytti 11. 4. 1981 Juhon Kallonen Toijalassa, jossa viettää eläkepäiviään. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Lapinlahti. Sakkolassa hän oli mukana monissa luottamustehtävissä.

75 VUOTTA täytti 26. 3. 1981 Emma Ollikainen o.s. Kallonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja avioliiton solmittuaan kotikylä oli Sakkolan Ojaniemi.

70 VUOTTA täytti 15. 2. 1981 Selma Pyrkäs o.s. Ollikainen Lempäälän Sirvalahdessa. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä ja viimeinen kotipaikka Sakkolassa oli Haparainen.

70 VUOTTA täytti 8. 3. 1981 Einari Nuora Lempäälän Kuljussa. Hä-

nen kotipaikkansa Sakkolassa oli Haparainen.

70 VUOTTA täytti 25. 3. 1981 Arvo Kuuppo Huittisten Huhtamossa.

70 VUOTTA täytti 29. 3. 1981 Kerttu Marcussen o.s. Pitkänen Kööpenhaminassa Tanskassa. Hän on syntynyt Sakkolan Purnuassa. Viimeinen kotipaikka Sakkolassa oli Arkuntanhua.

70 VUOTTA täytti 29. 3. 1981 Elsa Lamppu o.s. Vulli Turussa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Röykkylä.

50 VUOTTA täytti 19. 3. 1981 Kerttu Kuparinen o.s. Jarva Vesilahden Rautialassa. Hän on Olavi Kuparisen puoliso Sakkolan Petäjärveltä. Hän on osallistuva ihmisen kunnallisessa ja seuratoiminnassa ja hänelle on uskottu huomattavia luottamustoimia.

50 VUOTTA täytti 25. 3. 1981 Onni Jääskeläinen Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä. Hän on uutterasti mukana Pirkkalan Karjalaisten toiminnassa.

50 VUOTTA täytti 8. 4. 1981 Viljo Virolainen Lempäälän Kuljussa. Hän on syntynyt Sakkolan Hovikylässä jai aikaisemmin asui kotonaan Vesilahden Laukonkylässä.

Timanttihäitään viettivät 20. 3. 1981 Martti ja Emma Lopenen Juupajoen Korkeakoskella. Heidän entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Lapinlahti.

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUSSA ekonomiksi valmistunut Anja Tuula A. Nurmi. Vanhemmat Nikolai ja Sisko Kuparinen Sakkolan Lapinlahdesta.

HOVIKYLA-PAIVAA vietetään Sirkka Jyräksellä Espoon Soukassa kesäkuun 14. pnä. Ajo-ohjeita voi kysyä puhelimesta 90-8011381.

OLISIKOHAN LIIKAA, kysyy Johannes Pulakka Urjalasta, jos kysyisi Suvannon Seudussa, että kuinka monta seitsemän veljeksien sar-

jaa oli Sakkolassa, jotka olivat mukana taisteluissa sotien aikana?

Toimittaja voi jo vastata, että Kuparisen seitsemän veljestä oli puettuna kenttäharmaaseen sotien aikana. Heidän kotikylänsä oli Petäjärvi ja Pulakan veljessarja oli Arkuntanhua.

Kertokaa, löytyykö muista kylistä seitsemän veljeksien sarjoja!

VESILAHDEN KARJALAISTEN VUOSIKOKOUS

Vuosikokous pidettiin Vesilahden osuuspankin kerhohuoneessa Narvassa. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja Kauko Virolainen ja kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Yrjö Raaska ja sihteeriksi Seija Purontaa.

Hyväksyttiin seuran toimintakertomus vuodelta 1980, jossa todettiin toiminnan pääkohteina olleen Karjalan Liiton juhluvuoden tuomat tehtävät ja seuran järjestämät Liiton suunnistustestaruuskilpailut Vesilahdella.

Johtokuntaan valittiin Kerttu Virolainen, Terttu Kurikka, Sirkka-Liisa Puputti ja Viktor Ryyppö. Tilintarkastajiksi tulivat Emma ja Mikael Hyytiäinen. Seuran emäntä on edelleen Kerttu Virolainen ja Tampereen piirin naistoimikuntaan Anna Raaska ja Terttu Kurikka. Edustajaksi Karjalan Liiton kokouksiin Kauko Virolainen ja Tampereen piirin kokouksiin Soini Kurikka ja Toimi Virolainen. Urheilutoimikunta jäi ennalleen, puheenjohtajana Asta Valkonen.

Vesilahdella elokuussa 1981 järjestettävien Sakkola-juhlien juhlat toimikuntaan valittiin Kauko Virolainen, Yrjö Raaska, Soini Kurikka, Kerttu Virolainen, Terttu Kurikka ja Anna Raaska. Seuran puheenjohtaja on edelleen Kauko Virolainen, varapuheenjohtaja Jaakko Valkonen, sihteeri Viktor Ryyppö, rahastonhoitaja Kerttu Virolainen. Kertun tarjoamat olivat myös kokouskahvit ja piiraat.

KARJALAN LIITON VUOSIKOKOUKSESSA sai kultaisen ansiomerkin Tauno Huuska. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä ja nykyinen kotipaikka on Saarijärvi.

KARJALAN LIITON hallituksen jäsenenä jatkaa edelleen YRJO RAASKA Tampereen piirin edustajana.

MUSEOVIRASTON hopeinen ansiomerkki on annettu Väinö Nykänselle Punkalaitumen Orinimestä. Hän on Sakkolan Lapinlahdesta kotoisin.

Sakkolan historiaa-teoksen jatko.

Toimitukseen on annettu Lapinlahden kylästä seuraavien keräysasiamiesten nimet: Väinö Nykänen, Alpo Kuparinen ja Aaro Naskali. Osoitteet on 31810 Oriniemi.

Huuhkan poika

Jos ihmisellä ja pedolla lieenee yhtäläisyyttä, niin voisi luulla, että tuo viuhuva myrsky toi Tenikalle tämän ajatuksen. — Myrskyllä on hampaikas hauki vilkkain, rohkein, pyynti-intoin, se kun tietää pienempien kalojen silloin arkana kyyhöttävän. Silmät ja korvat täytävillä lumitupruilla lähtee kettu juoksulle siepasee hankeen kaivautuneen teeren kuin leikillä ja susi rohkenee tällaisilla ilmoilla talojen lähetyville kopaten porstuan nurkkausessa makaavan koiran ja uskaltautuen melkein navettoihin.

Moisniekkakin sai ajatuksensa tänä töpörysenä iltapäivänä lojuessaan konttorihuoneensa nahkapäällysteisellä sohvalla. Hänen pihkanruskeat silmänsä vilahtivat yhtäkkiä ja suurenivat, kasvoille tuli hetkisen näkyvä hyvätuulusuus, hän maiskautti huultaan ja hänen kurkusolmunsa näytti tekevän liikkeen kuin nielemistä vartoen. Sitten jäi

mies edelleen mukavasti lojumaan, vetäisten silloin tällöin lievän sauhun puoleksi polttamastaan sikarista. Hänen ei tarvinnut enää ajatella, se oli jo tullut, hän oli keksinyt, nyt sai rauhassa makoilla, nauttia jo etukäteen tulevasta.

Poika, "sattana poika", tuodaan hoviin, kasakkain saattamana, talutetaan tähän konttoriin. Kasakat seisovat tässä, poika tuossa oven suussa. Tenikka ottaa hirvensarvelta ratsupiiskansa, komentaa, kuulustelee — sivauttaa "pirkelettä" poikki naaman, tiukalla lyönnillä, poskilta nenän yli — antaa vielä uudestaan, sanoo: "Viemä ampari, renkasi köyttämäs, sattana. Lyömä paljon, vähä henki heittänyt!" "Sit-ten lähettää Siperiaan kunnottoman."

Moisniekan mieluisa kuvittelu keskeytyi. Ikkunapaperi oli kehyksessä tuulen painosta irtautunut alkaen räpättäen rätkättää kuin vä-

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

kinäisesti nauraen: kät kät kät kät, se ikäänkuin haasteli, että sillä tavoin juuri — niin on tässä konttorissa tehty ennenkin — olen minä nähnyt, miten ennenkin on lyöty — hyvä on ajatus!

— Mikä tsortti räpättämäs, mutisi Tenikka itseksensä, malttamatta liistaretta korjata, hänen mielikuvansa kun jatkoivat latuaan:

Tuossa on sitten tyttökin, soma, seisoo pöydän luona. Miten sanosikaan sille:

— A vot tievuska. tyttö, ei pitä mennä pako, ei herra olemas paha. Suuta antamas, vot, syli ottamas, piti oppi olemas nöyrä, te olemas alaman! Minu hallitsi kaikki, kylä, maa, talo, ihmene. Minu pitämäs sinu luona yö, kaksi, aresti, opettamas, utsimas!

Tenikkaa yllyttivät näissä mietteissä kaksi, mitä kiihoittavinta viettiä: kosto ja himo, molemmat vastuuttomalla pohjalla. Hän tunsikumpaisenkin sellaisinaan, täydessä voimassaan, eikä mikään pakotanut häntä kysymään itseltään, onko hänellä IHMISENÄ oikeutta suunnitteluihinsa. Tenikka ymmärsi vain lahjoitusmaan isännöitsijän oikeuden alustalaisiinsa, jotka olivat joutuneet hänen hallittavikseen maan mukana ja tunsimoisniekkaylemmyytensä. Siksi nuohillittömät ajatukset tuntuivatkin miehestä mieluisilta ja hyviltä, hän suunnitteli ja kuvitteli mielin määrin, kuin lampaisiin aikova himoa va ilves.

Moisniekka nousi sohvaltaan, pyyhkäisi mustaa partaansa ja käveli tietoisin askelin pöydän luo, tarttui varreikkaaseen hopeatiukuun. Hän soitti:

Heti tuli sisälle venakko-kyökkäri, kysyen:

— Mitä herra?

— Haettakaa Häkkyrä, Niitty-rannalta, hoviin, puheilleni. Sano-kaa kymmenniekalle!

— Ymmärrän herra!

Pian pyyhkäisi hovin kujatolla

mies hevosineen hyvää kyytiä matkaan, tuprutaen tuiskua, hakemaan hovilaisen kätyriksi antautunutta nöyräniskaista Häkkyrää. Ei se ollut suinkaan ensi kertaa, oli Häkkyrä ollut Tenikan puheilla ja asioilla ennenkin. Kehempä toiseenkaan moisniekka olisi turvautunut jahdatessaan pakolaisia. Kasakoita kansa vieroi ja Tenikkaa vihasi, mutta tästä seudun omasta miehestä, Häkkyrästä, eivät varsinkaan etäkylien asukkaat aavistaneet mitään pahaa. Hän oli sopiva nuuskijaksi ja etsiväksi, sopiva ja halukas, sillä suuri palkkio rahassa ja Huuhkan talon saaminen innotuttivat miestä toimintaan. Kuinka rankkitiivullisella antaa ilmi naapureitaan, se jo rahasumman ja talon himossa tekee vaikka mitä käskettyä. Olihan mies tämän kuukauden ajalla ollut hilskeessä, kulkenut kylä, taloja, haastatellut ihmisiä, urkkinut. Milloin muka kuroja tai heiniä kyseli ostaakseen, milloin muita syitä keksi kuljeskelleen. Siihen vaan saalis jäi, tuloksettomaan vakoiluun. Pakolaisia eivät muut tienneet kuin Kourun ukot, joku alamielinen olisi ehkä virkkanut tahi joku hölmö urkkijalle sanonut, jos olisi tietänyt.

Nyt oli johtunut tehokas ajatus itsensä Tenikan päähän: suunnitelman perille viemiseksi isännöitsijä päätti käyttää Häkkyrää välikapaleena, samalla tavalla kuin metsästäjä käyttää koiraa saalistaessaan. Tavallinen hurta voittaa kyllä Häkkyrän tapaisen miehen vainullaan, mutta näin kauan kestävissä ihmis-ajossa vie kätyri sitenkin voiton, osaa sanoa puhua ja ehdotuksin ja suunnitteluin isäntänsä kanssa neuvotella.

Noin tunnin kuluttua Häkkyrä tulikin astuen sisään, matelevasti ja arastellen, mikä oli hänelle ominaista. Mutta nähtyään isäntänsä lepoisan asennon sai mies rohkeutta ja kysyi:

— Mitä tahdotte, herra?

— Istumas, istumas tuolille, Hjeikkura, käski moisniekka, nous-ten seisaalleen ja alkaen vitkalleen harppailla edestakaisin lattialla.

Mies hypisteli hatureuhkaansa, istui pehmeäpohjaiselle, kaiverruksen somistetulle tuolille, varovasti takaisensa asetellen. Hiukset olivat pörröllään ja takki sulahtavan lumisiiteen kostuttamana. Hän oli kuin vetisestä, tippuvasta metsästä äkisti tuotu kehnokasvuinen, keltasilmäinen haukanpoika.

— Olemas asia, aloitti herra. — Sinä ei saama mitä haisu karkulaisi?

— En, herra, ovat ihan hävinneitä, jos lienevät susien syömiä.

— Ei minu uskomas juttu. Ei suisi ihmene syömä, suuri poika, tyttö, lapsi syömä, viemä, Ihmine syömä — hevonen heittämä, ei usko kasku?

— En tiedä, herra.

— Minu tietämäs. Nyt minu laitama sinu Hjeikkura asia. Kuulemas! Suomi olla suuri noita, tietäji, velho?

— On, on noitia!

— Nyt Hjeikkura mennä noita luo kysymä karkupeitto. Minu maksama, antamas raha, noita palkka.

— On niitä, ovat ne tietäneet.

— Sinu lähtemäs aamu, hovi hepone. Missä olemas noita liki?

— No ei ole ihan lähellä, on pieniä täälläkin, pieniä tietäjiä.

— Pitä mennä suuri noita luo, iso asia olemas.

— On suuri, Metsäpirtin ja Raudun rajoilla, noita, tietäjä, Metsä-ämmä, kuuluu lukevan kuin kirjastaan!

— Menemäs aamu matka, minu antamas raha — tässä — kymmenen rupla — panemas vettä lisä — viisi rupla — viisitoista rupla. Luulemasko piisa?

— No, jos vielä viisi annatte niin luulisin riittävän, kehoitti Häkkyrä, huomattaessaan Tenikan antelaisuuden, luullen siten saavansa

Muistikuvia kuusivuotiaan tytön kotiinpaluusta Sakkolan Viiksanlahteen keväällä 1942 äitienpäivänä:

— Saima-täti Haitermaasta ja äiti kaaputtelemassa likaa revityn ja sotketun kodin lattialta.
— Kangasvuokkomättäät matalassa männikössä.
— Neulaspolku Rastaalle ja siitä Lepän Pirkon, Seijan ja Saaran luo.
— Kananpesäleikki. Munina metsästä löydetty sinisellä ja punaisella maalatut munakäsikranaatit. Ihan kuin oikeat, vaikka oli-kin se väri. Niitä oli monta.
— Suru, kun Lepän Rauha-täti nakkasi ne äkäisenä Valkjärveen. Miksihän?
— Mustansinipunaiset iirikset ko-

enemmän keuhvelletyksi itselleen kolikoita.

Moisniekka antoi vielä viisi hopeakolikkoa, sanoen:

— Käymä nyt asia hyvi. Mene-mäs savottatupa, makamas yö, aamulla matka! Kysymäs sitte, missä Huuhka poika, missä tyttö olemas!

— Kyllä, herra!

Häkyrä aikoi lähteä savottatuvalle yötilaan, mutta hyvätuulinen isäntä kielsi, viivytti, tahtoi antaa miehelle, asiaan alkovalle iltaryypyn rasvata kuin rattaita matkaan lähtiessä. Hän täytti pöydällä olevan juomalasin viinalla.

— No, ottamas iltaryyppy, juoma pois!

Näytti se kekkulille maistuvan, hän joi ahnaasti, miltei yhteen henkäykseen. Silmiin tuli kostean läikkyvä melkein itkuinen kiilto, ja olisi Häkkyrä ensimmäisen vastaantulijan kanssa antautunut mielellään puheisiin, kiitelläkseen Tenikkaa maasta taivaaseen, mutta ketään ei näkynyt miehen savottatuvalle kulkiessa. Lumi vain sihi, kihisi ja kinostui, hajuavan itätuulen ajamana.

din seinänvieressä ja valkokukaiset angervopensaavat.

— Pullisen mökki ja kiitti mummo.

— Varpaat rannan valkeassa hiekassa.

— Ahventen matkat laiturin päässä.

— Kurosen Kostin ja Karin luona vadelmat lepänlehden päällä.

— Kurosen talon hirsiseinät.

— Sieltä kasarmille.

— Vaskikäärme Liinolan puutarhassa.

— Hillevin kiharat.

— Syksykesä.

— Äidin kanssa Arvelin'in Helmin luo.

— Lepän Seija, paras leikkikaveri, lähtee kouluun.

— Ei sitä voi yksin leikkiä. Itkut tulevat.

— Mutta kouluun päästiin.

— Eikä ollut koulua. Olivat sairaalan huoneet ja sitten rukoushuone. Pahviseinä luokkien välissä. Oli mukava kuunnella, mitä isoisille puhuttiin siellä pahvin toisella puolella.

— Sairasteltiin. Oli kurkkumätä ja tulirokko. Kaurasen Mirjaa käytiin katsomassa kulkutautisairaalan ikkunan takana. Tuli punatautikin. Mistä lie. Vasikan lihasta. Äiti souti järven yli sairaalaan tyttänsä kanssa. Vedettiin vinoon kasvanut maitohammas uuden tieltä.

— Ei talvea ollut ensinkään.

— Ainoa muisto talvesta on kauris luistelija antamassa näytöstä jäällä. Telta ja musiikki gramofonilevyttä.

— Oli vain kesä. Ja 9. 6. -44 tulivat lentokoneet ja pommittivat.

— Vuoksella Mari-tädin luona liiterissä jylinässä pelättiin. Koiranpentu uikutti ja kanat juoksivat edestakaisin.

— Isä tuli polkupyörällä hakemaan.
— Kuorma-auto paloi kasarmin pääportin lähellä ja Pitkäsen Helenan kaupasta olivat jauhot pöllähtäneet tielle. Isä sanoi: "Pane silmät kiinni".
— Vielä kotona istuttiin perunakelarissa äidin ja Markun kanssa. Ikkunat lensivät säpäleiksi.
— Sinne jäivät kesä ja ihanat kangasvuokkomättäät ja leikkipaidat, Valkjärven silkkinen hieka ja lasinkirkas vesi.
— Sinne Pitkäsen päärynäpuut.
— Sinne mummolan juhannusrusut ja Suvannon rannan mariankämmekät.
— Sinne kasarmin punaiset puutalot ja kukkuva käki.
— Sinne lapsuuden aurinkoinen maailma.

Paula Vuorela (Mätkönen)

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

Elettiin aikaa 1941

Lähdettiin alkamaan jatkosotaa, kun oli juuri kylvetty viljat maahan, he joilla jo oli viljelysmaata. Karjalan takaisin valtaamisessa meidän sitten paras kesäaika. Kannas vallattiin ja vähän ylikin, kun uhmapäissään kerran reissulle lähdettiin. Lopulta saavutettiin ne asemat, jossa vastus oli jo niin kova, ettei eteneminen ollut enää mahdollista.

Välittömästi takaisin vallatulle alueelle alkoi tulla myös siviiliväestöä. Tottakai jokaisen teki mieli omille kotikonnuilleen! Niin myös me rintamamiehet, jotka olimme lähellä kotiseutua, halusimme päästä näkemään mitä kodistamme oli jäljellä.

Ilman minkäänlaista lupa saimme jostain käyttöömme polkupyörät, joilla ajoimme kotikyliimme, matkaa ei ollut kuin noin 90 km. Alkuvaiheessa Kiviniemen sillalla oli Sakkolan IS-poikia siltavartiona. Sanottiin vain pojille: "Pitäkää suunne kiinni!" Tämä reissu onnisti, jopa toinen ja kolmaskin. — Rohkeus vain kasvoi, kunnes onni kääntyi vastaiseksi, kun eräs jou-

kostamme, Sakkolan poika, sanotaan häntä vaikka Ilmariksi, joutui Kiviniemen sillalla pidätetyksi, sillä Sakkolan IS-pojat oli vaihdettu sotilasvartiointiin.

Suomalainen sotilas on lahjomaton ja niin kävi, että Ilmari joutui pidätetyksi. Todettuaan, ettei ole mitään muuta mahdollisuutta, hän ilmoitti kaikki henkilötietonsa. Siinä kävi ilmi myös hänen kotipaikkansa Sakkolassa. Ilmari joutui sumppuun eli putkaan. Silti Ilmari ei jäänyt toimeettomaksi, vaan piilotti sotilaslakkinsa sopivasti housunkauluksen alle ja pyysi vartiomiehiltä lupaa päästä "huussiin". Se oli pihan perällä. — Tällä matkalla Ilmari katosi vartiomiehiltä ja jatkoi kohti kotikyläänsä.

Ilmari sai niin pitkän etumatkan, ennenkuin hänet huomattiin kadonneeksi, että hän ehti kotiinsa saakka, jossa Kaisa-äiti paistoi yöllä pojalle evästä ja aamulla Ilmari lähti taas omaan joukko-osastoonsa. Eihän matkan tarkoituksena ollutkaan kuin kotona käynti.

Kertomuksessa palaamme hiukan takaisin päin:

Olihan Kiviniemen siltavartiolla ryhdytty toimenpiteisiin. Huomatuaan, että "vanki" oli karannut, soitettiin kyseiseen yksikköön, siihen josta Ilmari oli lähtenyt omille teilleen. Siellä tapaus tunnettiin ja sanottiin, että päästäkää Ilmari irti! Kyllä hän takaisin omaan yksikköön tule.

Kuitenkin seuraavana aamuna Kiviniemen vartiopalkalta lähti partio etsimään kadonnutta. Tultiin Ilmarin kotiin. Kyseltiin karkuria. Äiti vastasi kuin Salmelan vanha Martti aikanaan, kun naapurin miehet aamulla neljän aikaan menivät kyselemään, eikö jo lähdetä Liettelä heiniä hakemaan? Tähän Martti vastasi: — Joha mei Jussi män tänä oamun! Myöskin Kaisa-äiti vastasi: — Joha Ilmar män tänä oamun!

Ilmari saapui yksikköönsä hyvissä ajoin. Jospa häntä jo odotettiin? — Sillä myöhemmin asiaa pengottiin ja Ilmari joutui vastuuseen tekemisistään.

— — — —

Eräässä laulussa lauletaan: — Se Oolannin sota oli kauhia... Ei ole tarkoitus kertoa niistä kauhuista, joita sodassa olleet kokivat. Minäkin olin mukana nämä kaksi viimeistä erää, että kertomista riittää ilman valehtelemistakin.

Väinö Linna kertoo sakkolalaisesta miehestä, "Antti Rokasta". Ilmarikin oli persoona omalla tavallaan, vaikka ei Tuntemattoman sotilaan sankari-esikuvalla vetänyt vertoja.

Eihän vahvakaan vihollinen jaksanut yhtämittaisesti sotia 4—5 vuotta, välillä pitää pitää tulitaukoja. Välillä oli pitkiäkin aikoja jolloin ei ollut paljonkaan tekemistä. Kukin haki viihdykettä omalla tavallaan. Käytiin marjassakin. Eräänä syksynä Raivolan marjakeskus vas-

Sakkolan poikia Muurilassa 20. 7. — 8. 8. -36.

taanotti niin paljon puolukoita, ettei meistä moni osaa määrää kuvertellakaan...

Ilmari oli yksi niitä miehiä. Ja mihin hän ryhtyi, siinä myös tapahtui. Kokemuksesta voitiin kehua, että marjasta palattua hänellä oli aina tuplaten enempi marjoja kuin minulle. Vaikka en minäkään ole mielestäni niitä kaikkein heikoimpia, en ainakaan haluaisi sitä tunnustaa.

Ilmari otti aina rahan sieltä missä sitä oli saatavissa. Ja korttipeli oli yksi ajanviete, jossa moni poika hyvin viihtyi. Toiset voitti, toiset vastaavasti hävisivät. Ilmarin kyvyt tulivat esiin myös hyvänä pelaajana... — Töpinä-uutiset kertoivat, että eräs sotilaista osti korttirahoilla kotiinsa haravakoneen. — Ilmarin rahat ei menneet koneen ostoon, sillä vapaa-aikana ehti myös ryyppäämään. Aina oli viinaa jostain saatavissa...

Tulkoon mainituksi eräs juopuneiden päähänpisto:

Pataljoona oli lepovuorossa. Noin neljä km etulinjassa oli rykmentin lepopaikka. Siellä oli jopa elokuvateatteri ja lottakanttiini. Eräänä iltana eräs ryyppyporukka meni kanttiiniin, sieltä kun sai lantinkia sekä puhe-kavereita.

Siellä oli myös paikalla KURI JA JÄRJESTYS eli päivystävä upseeri, mutta mukava ja asiallinen mies ja sanoi pojille: — Menkää muualle ryyppäämään! — Eihän hän kauan voinut katsoa sormiansa läpi, koska hän oli järjestyksen valvoja.

Silloin tuli humalaisille päähänpisto, että tuota päivystäjää olisi hyvä vähän lyödä? Kun vain sai lähtemään ulos.

Ilmari oli heti myötämieltä asiaan: Kyllä minä ulos vien, mutta lyöntiin en osallistu. Näin siis sovittiin tehtäväksi. Kaverit menivät edellä ulos. Ilmari meni päivystäjän luo ja pyysi lähtemään ulos, johon tämä ei suostunut. Ilmari

kyyristyi ja nosti upseerin olalleen ja kantoi ulos. Ulkona pimeässä annettiin sitten päivystäjää selkään...

Tietysti siitä tuli oikeusjuttu. Ja ainoana syytettynä oli Ilmari, koska hän myönsi tapahtuneen, eikä pakoillut. Hän ei tuntenut ketä ne

oli jotka löivät, eikä upseerikaan niitä tuntenut. Lyömisestä ei Ilmariä syytettykään, vaan uloskantamisesta! Sillä sen upseerikin totesi, että Ilmari ei lyönyt, vaan kantoi häntä olallaan.

Tämmöisiä muistoja on Ilmarista.

Herastuomari

Suvanto-Säätiön vuosikokous

Suvanto-säätiön valtuuskunnan ja hallituksen vuosikokoukset pidettiin maaliskuun 25. päivänä Tampereella. Valtuuskunnan puheenjohtaja Eero Kurikka avasi kokouksen, toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja toimi myös vuosikokouksen puheenjohtajana, sihteerinä Esko Kallonen.

Esitettiin v. 1980 toimintakertomus.

Säätiö osallistui Karjalan Liiton suurjuhlaan omana kulkueena, jossa oli mukana myös Sakkolan emakko porsaineen. "Emakko" oli Sakari Ryyppön valmistama ja porsaat aivan oikeita porsaita, tosin Länsi-Suomesta lainattuja. Itse "emakko" kävi näyttämässä itseään Helsingissä ja palasi takaisin Vesilahteen ja on vastakin valmiina lähtemään suorittamaan velvollisuuttaan Sakkolan perinteen puolesta.

Sakkolan historiaa-teoksen aineiston kokoamista on jatkettu ja järjestetty yhteisiä tilaisuuksia asian eteenpäin auttamiseksi. On myös monistettu kyselykaavake ja usean entisen Sakkolan kylän asukkaat ovat omakohtaisesti toimineet asian tunnetuksi tekemiseksi.

Nämä toiminnot ja työt ovat aiheuttaneet lisäkuluja säätiölle, mutta tästä huolimatta säätiön tiliasema on toimintavuoden aikana

vain entisestään varmistunut. Säätiön ja Suvannon Seutu-lehden toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin.

Suvanto-säätiön valtuuskunta ja hallitus jatkaa entisessä kokoonpanossa. Samoin valittiin kaikki tilintarkastajat uudelleen. Karjala Liiton ja Karjala-talon kokouksiin valittiin edustajaksi Yrjö Raaska ja varalle Aimo Kuisma.

Sakkolan historiaa-teoksen aineisto on tarkoitus v. 1981 aikana koota ainakin käsikirjoitusasteelle saakka, jos mahdollista niin aina valmiiksi teokseksi saakka...

Suvannon Seudun tilaushinnaksi vuonna 1982 vahvistettiin 40 markkaa, joka antanee mahdollisuuden, jos aineistoa saadaan, lehden koon suurentamiseksi parin numeron osalta.

Sakkola-juhlan järjestää v. 1982 Punkalaitumen Karjalaiset ry.

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Haparaisten Nuorisoseuran kuulumisia

Terveiset täältä Moision—Kuljun kunnahilta! Kyllä me hyvin voimme ja toimintaakin meillä on jonkin verran ollut.

Kokoukset pidämme aina vuosittain, useimmiten kunnan omistamalla Rantalan saunalla, missä on saunomis- kahvitte- ja makkarapaistomahdollisuus, sen tärkeimman, eli kokouksen lisäksi. Joskus myös kokoonnumme kodeissa. —

Oman toimitalomme seinällähän lukee VALTAKUNNANSALI ja se on todisteena siinä ettemme toimi siellä itse, vaan olemme sen vuokranneet Jehovan todistajille. Korostan vielä: VUOKRANNEET, kun on liikkunut huhuja, että olisimme myyneet suurilla ponnistuksilla ja talkoilla rakentamamme talon. Olemme päätyneet talon vuokraamiseen, koska silloin kun se meillä omassa käytössä oli, siellä harrastivat sivulliset kovasti ilkeävaltaa.

Nyt meillä on hyvät vuokralaiset, mitkä pitävät talon hyvässä kunnossa ja maksavat vuokran aina aikanaan, joten meillä ei ole suurempia taloudellisia huolia.

Toista oli talon rakentamisen ja kiihkeän toiminnan aikana: Aina oli huoli rahasta ja siitä mistä sitä

saisi joka reikään. — Toiminta oli tosiaan tuolloin vilkasta, olimmehan karjalaisista siirtanuorisoseuroista paras kolmena peräkkäisenä vuotena, samoin kansantänhuissa

kin Rapamäellä rajan takana siniseksi maalattuna ja peltikattoisena, jonka nykyistä käyttötarkoitusta en tiedä.

Toiminnasta voisin kertoa, että

Haparaisten Nuorisoseuran johtokunta 1.2.1981.

niinkuin tuosta kokonaistoiminnasta on muistona palkintotaulut.

Nyt meillä on hyvässä kunnossa oleva toimitalo, jos vielä syttyisi toiminnanliekki tulevissa sukupolvissa.

Toinen, se ensimmäiseksi rakennettu, seuratalo seisoo tänäpäivänä

monena kesänä olemme tehneet retkiä, milloin omilla autoilla, milloin linja-autolla ja kävimme kerran teatterissakin. Seuramme täytti 75-vuotta ja silloin kahvitelimme ja ohjelmaakin oli ja yleisöä Pajarin tuvan täydeltä Moisiossa. Tämä oli kyllä jo v. 1979 ja sen jälkeen oli ke-

Punkalaitumen Karjalaisten toimintaa

sällä 80 "Anun ja Mikon"-hopeakuusien istutus seuratalomme pihalle, mitkä Ylä-Suvannon nuorisoseuralaiset lahjoittivat meille merkkivuoden muistoksi. Tästä oli jo kuvakin Suvannon Seudussa.

Tänä talvena on seuramme nuorten poikien keskuudessa herännyt oikea soittoharrastus. Toivotaan vaan ettei se olisi mikään ohimenevä ailahtus vaan pysyvä ja sitkeyttä vaativa, tuloksia tuottava harrastus. — Meidän keskuudessamme aloitteli nyt jo melkein saa sanoa kuuluisa Tellervo Haikonen.

Puheenjohtajana toimii nykyisin nuori ylioppilas Ilpo Aaron poika Viskari. Ja kun muistamme, että Aaro on Aapron, seuramme yhden perustajajäsenen poika, voimme sanoa, että vanhaa nuorisoseurasukua ollaan ja kun raha-asioita hoitelee Esko Aleksin poika Kallonen niin saamme sanoa vanhaa osuuspankkisukua ja sihteerin hommia yrittää edelleen hoidella Pajarin Martta jo kolmenvuosikymmenen harjoitteluajalla. Heidän lisäksi johtokunnan muodostaa tänä päivänä: varapj. toimiva Tapio Jaakkonen, sekä Lea Nuora, Tuula Jaakkonen, Väinö Kekki, Eino Viskari, Aaro Viskari, Ilkka Kallonen, Jarmo Viskari, Juha Kallonen ja Mika Kallonen.

Tässä siis kuulumisia Haparaisten nuorisoseurasta. Nyt haastan, nythän on muotia kaikenlaiset haasteet, toiset sakkolalaiset nuorisoseurat kirjoittamaan kuulumisiaan. Vai onko niitä enää hengissä yhtään? Olemmeko me ainoa jäljellä oleva, ikäänkuin jo museoon siirrettynä, vaikka nykyään kyllä tuntuu olevan heräilemässä niin nuorisoseura kuin muukin seuratoiminta. Ollaan kait kyllästytty "töllöttämään". Ja tämä haaste ei maksa mitään, vaan kynään tarttumista!

Nuorisoseuraterveisin Haparaisten sihteerin.

Punkalaitumen Karjalaiset ry:n vuosikokous pidettiin 8. päivänä helmikuuta 1981 Aarne Ruuskaalla Punkalaitumella.

Aluksi laulettiin Karjalaisten laulu, jonka jälkeen seuran puheenjohtaja Soini Patja avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleeksi kokoukseen.

Hetken hiljaisuudella kunnioitettiin viime vuonna ijäisyyskutsun saaneita seuramme jäseniä, joista mainittakoon erikoisesti Mikko Korkka johtokunnan jäsenenä ja Viljam Naskali hyvin aktiivisena osanottajana seuratoiminnoissa.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Soini Patja ja sihteerinä Toivo Ukkonen.

Esitetystä vuosikertomuksesta ilmeni, ettei mitään merkittävämpää tapahtumaa ollut viime vuoden aikana, paitsi Karjalan Liiton suurjuhla- viestin vastaanotto Alastaron Karjalaisilta ja eteenpäin vienti Loimaan Niinijoelle. Karjalan Liiton kesäjuhliin osallistuttiin kesäkuun 16—17 päivinä lippuvartion mukana.

Vierailulla kävimme Alastaron Karjalaisten luona ja saimme sieltä vastavierailulle yli 30 henkilöä, joiden kanssa kokoonnuimme Punkalaitumen museolla.

Vuosikertomus ja tilit hyväksyttiin. Jäsenmaksuksi vahvistettiin entinen 5 markkaa jäseneltä, ainajäsenmaksun ollessa 50 markkaa. Toimintasuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle hyväksyttiin johtokunnan esittämässä muodossa. Erovuoraiset jäsenet johtokuntaan valittiin seuraavasti: Soini Patja ja Aarne Ruuskanen uudelleen, Mikko Korkan tilalle valittiin Pirjo Korkka ja varajäsen Helge Lemmetti uudelleen. Seuran toimikuntaan tulivat entiset toimihenkilöt edelleen.

Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin valittiin Aulis Rastas ja varalle Soini Patja ja V-S:n Karjalaisseurojen piirin kokouksiin Aarne Ruuskanen, varalle Eino Kuisma. Lehtinen kirjeenvaihtajiksi nimettiin Toivo Tenkanen, Alpo Kuparinen ja Toivo Ukkonen.

Seuran ilmoitukset julkaistaan edelleen Punkalaitumen Sanomissa ja tarvittaessa myös Suvannon Seudussa ja Karjalassa.

Tarinakerho kokoontuu edelleen kerran kuukaudessa. Mahdollisista retkistä sovitaan myöhemmin.

Johtokunta valitsi puheenjohtajakseen edelleen Soini Patjan varapuheenjohtajaksi Toivo Tenkasen, rahastonhoitajaksi Eino Kuismen ja sihteeriksi Toivo Ukkosen.

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahaat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR

Lakalaivankatu 4, 33840 Tampere 84
Puhelin 931 - 654 411

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahaat sekä muut polttomoottorikoneet

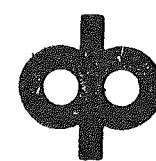
MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmistaa konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

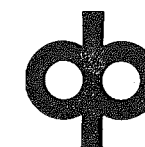
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

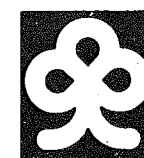
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1981
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyp-
pö, Helmi Uosukainen, Uu-
no Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.